

TY NAŠE FILMOVÉ POHÁDKY ČESKÉ...

...ty jsou tak hezké, tak hezké... Nebo ne?

Když jsem si před vánoci přečetl plán televizních pohádkových orgií, rozhodl jsem se trochu si jich užít.

Pohádka je druh nonsensu, absurdity: předkládá něco, co je z hlediska životní zkušenosti nemožné, nelogické, nesmyslné, ba protismyslné, čemu nelze věřit: všelike nadpřirozené a fantastické postavy, události, kouzla, proměny, nebo alespoň neuvěřitelnou či groteskní, uvěření se vzpírající nadsázku. Jako čistou fikci, zábavný „nesmysl“, pohádka své příběhy také předkládá (bylo nebylo..., za devatero horami a devatero řekami..., když ještě...) - čímž se liší třeba od mýtu, legendy nebo pověry, jimž má být a bývalo věřeno coby až závazné skutečnosti, i když se to v nich také hemží kouzelnými či fantastickými motivy.

Pohádka ale není založena na absenci logiky, není to svévolný nesmysl či naschvál bez hlavy a paty. Je to jiný druh logiky, založené na jiném úhlu pohledu, na jiných předpokladech - třeba na upřednostnění zákonitostí vyprávěcího jazyka před zákonitostmi věcné skutečnosti, na víře, že slovo či gesto má kouzelnou moc a zvířata, rostliny, věci, ba i zemřelí se mohou proměňovat a jednat jako lidé a v neposlední řadě i na ztělesnění důležitých principů do podoby lidské, zvířecí či fantastické.

Pravzorem pohádky, z jejichž základních prvků, principů a zákonitostí tento žánr vychází, je pohádka lidová (či, chcete-li, folklorní) a jejím jádrem pak pohádka kouzelná, modelující metaforický obraz světa a jeho řádu, k němuž patří typičnost, ba archetypálnost: král je správce řádu, princ či chudý hoch je dobrý člověk, ne-li chytrý, tedy alespoň pokorný a pokud možno statečný napravovatel narušeného řádu, princezna ztělesnění a záruka pokračování života, čaroděj ztělesnění zla a svévole, drak absolutní animální kondenzace zla...

Nechci filmové pohádky posuzovat zorným úhlem pohádky lidové. Ale fouká-li někdo na trubku nebo bombardon, je těžké nenahlízet jeho činnost z hlediska hudebního, práská-li někdo bičem, těžko nevzpomenout na kočího nebo drezéra. A jestli, jak naznačeno, filmové pohádky chtě nechtě ze základních prvků, principů a zákonitostí lidové pohádky vycházejí, měly by pohádkové zákonitosti ctít a naplňovat - nebo o nich aspoň vědět.

Ani v těch filmech, kde je jako východisko ohlašována lidová pohádka, však nejde o pohádku lidovou. Jsou to pohádky autorské (o pohádce moderní lze mluvit zřídka). Vesměs parafrázuji lidovou pohádku - cosi mezi variantou kouzelnou a novelistickou - či její dílčí motivy, a to už v „dobovém“ zařazení a postavách zmíněných králů, princů, princezen..., nadaných velkou mírou typovosti, jakkoli rozvinuté řadou individuálních rysů, což je i daň konkrétnosti filmového média a konkrétního herce. Lidovou pohádku parafrázuji též typové zápletky, týkající se povětšinou jejich ženění

DVA
DLO
JARO '17
PRO
DĚTI

a vdávání, prostředí (hrad, vesnice)..., kouzla a kouzelné bytosti, stejně jako chronologická kompozice, někdy i s trojím opakováním ve variantách. Asi nejpřesnější by bylo říci, že jde o filmové komedie s pohádkovými motivy.

Na tom není samozřejmě nic špatného.

Problém současné české filmové pohádky začíná v dramaturgii jako umění vést logický a smysluplný děj s věrohodnými a konzistentními postavami, jejich motivacemi a dějovými zákrutami. V pohádkách, které jsem zhlédl se postavy zhusta obracejí dle momentální potřeby, jejich postoje a vztahy se mění podle toho, jak se to autorům právě hodí, nenávisť či nedůvěra se proměňuje v lásku lusknutím prstů. Důsledkem jsou nelogičnosti, nesmyslné skoky, nezdůvodněné zvraty v ději, postavách a jejich motivacích, načaté a nedokončené motivy i celé dějové linie. Protože tvůrci zpravidla nevystačí se základní zápletkou, přilepují další a další nesouvisející, nesourodé, zavádějící a nikam nevedoucí motivy, a když už opravdu nevědí, jak pohádku pro dosažení potřebné délky nastavit, strčí tam nějakou tu písničku. Polovina dějových motivů se dá předpokládat půl hodiny předem, polovina jich nedává smysl ani hodinu poté.

Pohádka je v představách mnohých tvůrců žánr, v němž je možné cokoli se autorovi zachce. Král s královnou se vrátí z „turistického“ zájezdu a ani v nejmenším se nepodiví, že jejich syn převzal vlastnoručně podepsaným dekretem vládu. Dívka, která jediná pomohla vodní víle, je pak toutéž vílou a jejími nadpřirozenými spřeženci vystavena zkouškám, v nichž jí jde o život. Maruška se vydává bez velkého nátlaku pro fialky v kožíšku s koníkem po boku a cestou k přechootným měsíčkům ji rozptyluje roztomilý králíček...

Dalším problémem je schopnost sdělovat filmovými obrazy, založenými na jednání postav (namísto toporných technických „triků“ a „kouzel“), něco podstatného. Zatímco lidová pohádka buduje metaforický obraz řádu světa, filmové parafráze, o nichž je tu řeč, dělají pravý opak: všechny hodnoty a řád jsou v nich jen objektem špásů, fórků a zesměšnění nebo aspoň zpochybnění, aniž je vybudováno cokoli jiného. Důstojnost a étos pohádky pak nahrazuje zvnějšku přilípnutá okatá „moralita“. Výsledkem je myšlenková plytkost a nulový přesah, sdělení.

A pak je tu ještě otázka vkusu. Pohádky nejsou duchaprázdné sladkáky, jejich podstatou není podbízává sladkost, kýčovitá líbivost, myšlenková i obrazová plytkost barevných krajinek, hezounkých děvčátek a roztomilých malých dětí. Vítězství dobra neznamená kýčovitý happyend za každou cenu, v němž si musí padnout do náručí i koště se džberem a ani absolutní zlo nesmí být potrestáno: kdepak strčit čarodějnici do pece či podlého padoucha, který usiloval hrdinům o život a upsal se čertu, do pekla - vždyť on to vlastně tak nemyslel, je v podstatě dobrák, tak šup s ním k oltaří. Řešením není cukrkandl, ale ani rána do zubů: šup do pece a detailní záběr na rozšklebenou tvář a plameny olizující vlasy!

A nad vším tím nepochopením, nelogičností a nevkusem se vznášá představa, že tak to ději chtějí, ba milují a na víc nemají.

Opakovaně bylo řečeno, že tvůrci často považují pohádku za čirý nesmysl a eldorádo svévole, v němž neplatí žádné zákonitosti. Pozoruhodné ovšem je, že svévoli originálníčení naplňují neustále dokola recyklovanými klišé, z nichž se „vaří“ filmové pohádky: Nemohoucí a senilní králové, kteří nejsou schopni být králi, a jimiž ořou intrikánští rádcové, ministři či komoří, kterým král sedá na lep s takovou ochotou, až mu to divák přeje. Vzdorné princezny či princové, kteří odmítají být princí či princeznami, tři nápadníci, z nichž jeden musí být vojácký hřmotný blb, druhý neživotný veršující krasoduch a třetí fikaný intrikán, zatímco budoucí princeznin ženich je nepřilíš složitý outsider ze spodních společenských vrstev nebo přinejmenším hodně atypický princ, který vlastně o trůn nestojí;

Ize i naopak: bohatý ženich a mesaliančně chudá či alespoň rebelující nevěsta. Zpravidla nechybí patologicky chamtivá střední služební vrstva (parádivé komorné, hamižní správci, podlézaví komorníci...) a samozřejmě neprávem osočované nevinné a poctivé chudé dívčiny, jež nakonec dojdou štěstí. A nesmí chybět „legrační“ čerti, kteří vlastně nechťejí být čerty, slabomyslní, směšní mamlasové, kteří mohou být rádi, že vyvážnou se zdravou kůží, a jimž mohou konkurovat snad jen neméně „legrační“ potentáti, králové, starostové či pantátové.

Namísto typů či charakterů postav karikatury, namísto zápletek šroubované nesmysly, namísto překvapivých zvrátů za vlasy přitažené naschvál, namísto vtipu křečovitá „sranda“, namísto vítězství hodnot přeslazený kýč. Recept na filmovou pohádku je vlastně jednoduchý. Neznalost, nepochopení či nedbání pohádkových zákonitostí, jimiž jsme začínali, to vše už jen završuje.

Nečetným výjimkám čest!

Luděk Richter

Kdysi se mi zdálo, že se z podprůměru dosti nejnepných až hrůzostrašných (Zdeněk Troška, snad s výjimkou Princezny Jasněnky a létajícího ševce) českých filmových pohádek vymaňuje Anděl Páně. Nedávno jsem zhlédl (ať žiji vnučata!) Anděla Páně 2 a zjistil, že některé dvojky jsou lepší, než jedničky.

Film je (podle mého) plný inteligentního humoru, přičemž se nepokouší o tak zvané „hlášky“. Dokonce se mi zdálo, že dvojka je dějově jasnější, než jednička. Děj je jednodušší, méně umně zašmodrchaný (i když... občas... no, musí to mít svou délku, ne?) a není zatěžkaný ponurostí pozemského příběhu Anděla páně 1.

Když jsem o filmu později přemýšlel, vzpomněl jsem si na dva díly série Sám doma. I ve filmu Anděl Páně 2 byl použit motiv třech zloduchů, kteří těm dobrým škodí. V českém filmu ale našťěsti nedochází k absurdním situacím, kdy jeden malý přechytračí tři velké. Ono by to pak asi bylo o něčem jiném.

To, že jsem se navážel do díla Zdeňka Trošky, mě přinutilo uvědomit si, že NAŠTĚTÍ nejsme všichni stejní, a že tedy nemáme všichni stejný vkus. S určitou pokorou si uvědomuji, že nevkus často plodím i já. Jen si toho nejsem plně vědom. Na druhé straně to ale nedělám záměrně, z čehož pana Trošku trošku podezírám. Josef Brůček

Lámala jsem si hlavu nad pohádkami, odvysílanými televizí o Vánocích 2016. Ptala jsem se svých blízkých, jestli se mi jen nezdálo, že se nepovedly. Zkusím se raději zmínit o pěti, které za zmínku stojí.

Princezna a písař. „Královský písař Janek a princezna Amálka myslí hlavně na různé legracky a vylomeniny. Na hradě se chystá slavnost a vše se zdá zalité sluncem. Právě v tu chvíli se ale objeví temný mrak v podobě tří bohatých návštěvníků v čele s urozeným panem Dietrichem. Podivná krádež jejich truhlice plné drahých kamenů, ze které je obviněn Janek, uvede události do pohybu. Aby si Janek zachránil život, musí z království zmizet. Amálka, jejíž ruku si nárokuje Dietrich jako náhradu za ukradený poklad, ho brzy následuje. Společně musejí najít pravého viníka loupeže, jejíž kořeny sahají hluboko do minulosti, odhalit záhadu tajemného znamení na Dietrichově paži i napravit jednu dávnou křivdu. Přitom oba zjišťují, že jsou si čím dál tím bližší a láska na sebe nenechá dlouho čekat. Jenomže pronásledovatelé jsou jim v patách...“ Tolik oficiální text distributora.

Tahle pohádka patří k těm lepším ve všeobecné inflaci pohádek České televize. Také se objevuje nejen ve vánoční nabídce. Režisér Karel Janák tu nabízí dobrodružný žánr. Pohádku dynamickou a vtipnou. Očekávání diváků se mu daří naplnit napínavým dějem, řadou zvrátů v příběhu, šermířskými scénami a nezapomene ani na pohádkové

rozuzlení. Odpouštím mu v tom případě některé nelogičnosti děje. Baví mě jako dospělého, sledovat a poznávat místa natáčení (tentokrát chybí stokrát recyklovaný Křivoklát). A zatímco vedle mě malí kluci ani nedýchají, obdivuji kostýmy.

Škola princů: V jednom království žil princ Petr, který byl až příliš velký dobrák. Takhle přeslušný hoch by na trůn snad ani usednout nemohl, a tak s tím měl jeho tatínek král nemalé starosti. V docela jiném království žila v ten samý čas princezna Lenka, kterou nebvilo učení. A právě s tím měl zase pro změnu trápení její tatínek, pochopitelně také král. Není vůbec divu, že se z toho jeho všemožného starání a rozčilování zrodil nápad založit školu. Jste-li náhodou panovník, nemůžete pochopitelně založit jen tak nějakou obyčejnou školu, musíte založit školu jinou, třeba takovou, která dokáže přivést na váš zámek prince z nejbližšího okolí. A tak založíte školu princů. Opravdu přijeli vážení princové a opravdu začali chodit do školy, no, častěji spíš za ní. V jednu chvíli se, docela náhodou, potkala princezna Lenka s princem Petrem. Nemůžeme se divit, že se princezna nejdřív vydávala za zámeckou kořenářku, však princ Petr se také nepředstavil jako princ, ale jako svůj vlastní pobočník. Samozřejmě z toho následně vznikla celá řada spletitých situací, zvláště když do děje vstoupil i skutečný Petřův pobočník a taky opravdická babka kořenářka. Ani to ale nebylo všechno, odehrálo se ještě mnohé, například jeden útek, několik soubojů a... šťastný konec? To už bychom ale prozrazovali příliš.

„Na zdárném výsledku pohádky, jejíž hlavní předností je humorný nadhled, má značný podíl především režisér Roman Vávra a scenárista Miroslav Adamec, ale určitě i kameraman Miloslav Holman a již zmiňovaní herci. Z nich si jmenujme alespoň Matouše Rumla jako prince Petra a Sarah Haváčovou v roli Lenky, oba krále, které si s chutí zahráli Jiří Lábus a Oldřich Navrátil, pobočníka a kořenářku Pavla Lišky a Zdeny Hadrbolecové a tým dalších princů, učitelů, pokladníků a knihovníků, z nich na sebe upozorňuje např. Petr Čtvrtníček v postavě královského rádce.“ Tak praví oficiální text distributora.

Jde o příjemnou, dojemnou i zábavnou českou pohádku, v níž našťastí chybí troškovské pitvoření i podbízení se divákům. Je tu znát chuť diváky pobavit i potěšit. Nejvíce si to uvědomuji ve scénách neohrabaného sblížení ústřední dvojice a také v těch, kde se s Petrem přetahují všestranně trapní princové. Jen jsem se zpočátku ošívala, když jsem zaslechla, proč vlastně vznikla škola princů a potom viděla výsledek. Tam se nám trošku pomotaly motivace. Tato filmová pohádka přesto rozhodně patří k těm lepším, které v posledních letech televize vyprodukovala.

Kouzla králů: „Na zámku Žleby a na hradě Kost natáčel Zdeněk Zelenka pohádku Kouzla králů a rozehrál svůj pohádkový příběh ve dvou královstvích. V tom prvním vládne zlý král Vladan, který svými dobovačnými válkami sužuje celou zemi. Druhé království je ukryto za velikým jezerem, panuje tu hodný král Dobromil a lidé se tu mají jako v pohádce. Nedotknutelnost tohoto království prý zaručuje kouzlo skryté ve vzácném šperku, rubínovém srdci. A právě o ně začne usilovat královna ohně, která touží zvítězit ve věčném sporu se svou sestrou královnou vod. Aby přinutila krále vzdát se srdce, začaruje jeho dceru Marianu v ohnivý plamen. Protože žádný z mladíků Dobromilova království nemá dost odvahy, aby Marianu vysvobodil, Dobromil se pomocí kouzelného prstenu přenesl do Vladanovy říše, aby tam našel nějakého statečného mládence. A jednoho skutečně objeví: jmenuje se Tadeáš, má pro strach uděláno a navíc ho nikdy neopouští dobrá nálada. Tadeáš princeznu skutečně vysvobodí, a jak se dalo čekat, líbí se nejen ona jemu, ale i on jí. Ale radost z vítězství nad královnou ohně netrvá dlouho. Když se Tadeáš vrací domů pro své rodiče, aby je přivedl na svatbu, čekají na něj královi vojáci, hladomorna a navíc přijde o kouzelný prsten, jediný způsob, jak se dostat zpátky ke své milované Marianě. A královna ohně se svým novým spojencem už mají připravený

plán, který má umožnit Vladanovi ovládnout celou Dobromilovu říši a jí konečně získat vytoužený šperk. Jenže Tadeáš se nevzdává.“ To říká oficiální text distributora.

Možná bych si troufla začít srovnáním. Pohádka Nesmrtelná teta, dílo téhož režiséra, je pro mě zcela nesmyslný pohádkový blábol, z něhož by si autor literární předlohy zoufal, pokud by vůbec poznal, že jeho pohádka Rozum a štěstí se stala inspirací filmu. Při sledování prvních minut pohádky Kouzla králů jsme byli připraveni televizi vypnout, kdyby se nám nelíbila a jít dělat něco užitečnějšího. Překvapila nás a zaujala. Má napětí i humor, hezké písničky, skvělou výpravu a zajímavé herecké výkony. Samozřejmě, že se najdou i problémy: vysvobození princezny na začátku navozuje otázku o čem se bude asi hrát dál. Mě zajímalo k čemu asi je neviditelná stěna před jezerem, ale v příběhu se tenhle zajímavý motiv ztrácí. Zkuste se na pohádku podívat s dětmi. Možná objevíte společně i další problémové situace.

Kouzelná tetička Valentýna: „Stačila jedna malicherná hádka a paní Valentýna z knížecího rodu Rybenských omylem začarovala svého snoubence barona Lumíra Mokřenského do podoby osla. Takový malér je ovšem třeba utajit, zvláště, když Valentýna nemá potuchy, jak kouzlo zvrátit. Raději dovolí, aby si všichni mysleli, že jí Lumír před svatbou utekl a že osla chová jako domácího mazlíčka. Valentýnin bratr kníže Lev zuří, neboť plánovaným sňatkem mělo konečně dojít k naplnění jeho celoživotního snu: propojení rybníčků Mokřenských a Rybenských v jeden velikánský chovný rybník! Proto záhy nabídne ruku své dcery Adélky Lumírovu bratrovi baronu Rudolfovi. Adélka se však před časem zamilovala do sympatického cizince Eduarda a on její city opětuje bez ohledu na jazykovou bariéru. Kníže Lev má však oči všude a nepřipustí, aby mu nějaký přivandrovalý frajírek mařil velkolepé rybníkářské plány: Adélka si musí vzít Rudolfa a basta! Eduarda taková zpráva samozřejmě nepotěší a ve zlosti se s Adélkou rozejde. Tetičce Valentýně tak přibývá jedna starost za druhou. Zatímco se snažila pomoci mladé dvojici a uchlácholit knížete Lva, zmizel její milovaný osel neznámo kam. A jakoby toho nebylo dost, neodbytný všetečný Rudolf vytrvale slídí po stopách svého bratra Lumíra v místě jeho posledního známého pobytu. Navíc už netrvá na sňatku s Adélkou, ale začal projevovat nevíтанou přízeň právě ustarané Valentýně! Takový zmatek snad nedokáže vyřešit ani s pomocí kouzel...“ Tolik z oficiálního textu distributora.

Tahle pohádka je zajímavá tím, že postrádá zlo ve své krystalické podobě. Náhražkou jsou jistá protivenství, jako nápady knížete Lva a náhle z jisté rozřizitosti vzniklá kouzla. Milá Adélka i Edward tak bojují s problémy podobnými a srozumitelnými současným divákům. Písničky Jaroslava Uhlíře a Jana Štěpánka příjemně dotváří bláznivý děj. Největší klad pohádky je mírně potrhlá a vesměs současná laskavá čarodějnice - tetička Valentýna, báječně zahaná Libuší Šafránková.

V každé z pohádek Škola princů, Kouzla králů a Kouzelná tetička Valentýna se dá najít ne jeden problém. Především jsou to mnohokrát opakovaná pohádková klišé (převlečený princ, princezna ho nechce, ale pak ho chce...), nemístné aktualizace, otřelé vtipy... Ale určité u nich vydržíme sedět, případně si o nich i povídat.

Anděl Páně 2 se jistě objeví v televizi příští Vánoce a snad potěší všechny, kteří jej dosud neviděli v kině. Patří k příjemným překvapením prosince 2016. Anděl Petronel stále pracuje u Nebeské brány, ale cítí se nedoceněný. Jeho soupeřník a pokušitel, čert Uriáš, začne Petronela pokoušet. Stačí utrhnout jablíčko ze stromu Poznání a bude vědět to, co ví jen Bůh! A cesta k zaslouženému uznání bude možná. V potyčce se vzácné ovoce skutálí až na Zemi. Anděl-popleta a jeho kamarád čert-pokušitel musí rychle na svět, hledat jablko Poznání a přinést je zpět. V předvečer svátku svatého Mikuláše se zamotají do podivuhodného reje. Setkávají se s malou Anežkou a její

maminkou Magdalenou, partou nepoctivých koledníků, vydřiduchem Košťálem... Než se jim podaří jablko najít zažijí dobrodružství a projdou řadou zkoušek. A po nich naši hrdinové nakonec zjistí, že k poznání je třeba především osobní statečnosti, objevení vlastní síly, přátelství, lásky a schopnosti odpuštění.

Kromě ocenění diváků i odborníků jsem zaznamenala i několik názorů, které tuto pohádku označují za kýč. Chtěla bych s nimi polemizovat, ale k tomuto účelu bych potřebovala jasnou a jedinou definici kýče. Jedna zní: „Kýč je druh umění, které se snaží sentimentálně zapůsobit pomocí jednoduchých, přehnaných emocí. Ty se snaží prezentovat jako velkolepější, než ve skutečnosti jsou.“ Není nic snadnějšího, než označit každou pohádku, která nelahodí mému vkusu, za kýč. Anděl Páně je ale pohádka vkusná, stylově vyhraněná. Humor, kterým srší, není podbíživý. Po dlouhé době je to okouzlující film pro celou rodinu. Jitka Fojtíková

DAISY MRÁZKOVÁ

Daisy Mrázková byla pozoruhodná malířka. Daisy Mrázková byla pozoruhodná spisovatelka. Čím ale její lyrizující zamyšlené obrazy štětcem a perem tolik lákají děti i divadelníky?

Pořád mě udivuje, co děti tak baví na vlastně bezdějové knížce o nalezeném plyšovém medvídkovi Flóře. Čím je tak fascinují příběhy zajíčka Jácička a jeho kamarádky veverky? Kamarádství malé myslivcovy holčičky Kateřiny s celým lesem? Hledání řetízku příčin a následků v řadě drobných událostí malých lidských dějin, způsobených hadrovou panenkou, která se jednoho nádherného úterý ztratila? Daisy Mrázková nehýří akčními situacemi, napínavými zápletkami, ani exotickými prostředími: les někde za chalupou, paseka, zahrada, hřiště v parku, když hodně, tak potůček, potok, řeka, vlévající se do moře a v kapénkách páry zas rychle hledající cestu přes poušť a Himaláje zpátky nad Pustou Kamenici. A postavy? Přemýšlivá holčička nebo kluk s míčem, kladívkem či letadlem, odhozený medvídek, ztracená panenka, babyka na skále, muchomůrka, pích, slon, mravenec, veverka, zajíček, racek nebo taky moucha, hlemýžďi, čmelák a žirafa, pavouk a jeleni..., výjimečně Nádherné Úterý.

A co tu tolik láká divadelníky - inscenátory divadla pro děti i s dětmi, loutkáře i herecké skupiny?

Určitě sám obsah - moudrost, laskavost, lidskost a víra, že sebevětší neshodu či nespravedlnost lze vyřešit snahou porozumět a domluvou, že nic na světě není zbytečné, lidé, zvířata, stromy, věci i čas sám skrývají tajemství, která čekají na svá odhalení, jež učiní život ještě krásnějším. Je to svět bohatý, obrazný a barvitý, jehož zářivé barvy vytvářejí neokázalý soulad.

Také poetičnost jazyka - výběr slov, jejich propojování a celková kompozice, vytvářející zvláštní, magickou důstojnost, někdy docela všední, někdy až rituálně slavnostní.

Rovněž to, jak obrazem i slovem otvírá představivost a podněcuje fantazii: Co by se stalo, kdyby můj kaktus byl větší a větší a ještě větší? - k tomu už jen obrázek opuncie, rostoucí až do nebe..., a zbytek je na nás.

A nepochybně i vnitřní dramatičnost, projevující se nejen v častém užití živého, jiskřivého dialogu, ale i v silných, byť nenápadných vztazích Jácička a veverky, Petra a medvídky Flóry, Kateřiny a lesních zvířat, ale i v jejich stálé potřebě jednat, snažit se poznat, co je v nás, ale i v kamenech, proč jsou věci tak, jak jsou, jak by se daly změnit k lepšímu, jak vychutnat, co je krásné a napravit, co je pokažené, dobrat se pravdy...

Daisy Mrázková psala zdánlivě pro děti. Ale nadšení rodiče, vzpomínající na zážitky svého dětství a přivádějící své potomky už v druhé, třetí generaci do světa Daisy Mrázkové, dokazují, že jde o hodnoty trvalé, silné a přitažlivé pro každého člověka, schopného otevřít se, vnímat, cítit, myslet... - i když je třeba dospělý. Daisy Mrázková byla vnímavá, citlivá a moudrá žena, která dokázala skrze své knížky otevírat oči, srdce a hlavy nám, malým a velkým dětem.

Narodila se 5. května 1923, vydala vlastnoručně - a krásně - ilustrované knížky Neplač, muchomůrko (1965), Chlapeček a dálka (1969), Byla jedna moucha (1971), Haló, Jácíčku (1972), Neposlušná Barborka (1973), Můj medvěd Flóra (1973), Auto z pralesa (1975), Nádherné úterý, čili, Slečna Brambůrková chodí po světě (1977), Kluk s míčem (1978), Co by se stalo, kdyby... (1980), Slon a mravenec (1982), sbírku veršů Písne mravenčí chůvy (2007) a přispěla do sbírek Pohádky pro všední dny i pro svátky (1973) a Dobrou noc, děti (1975). Zemřela 14. prosince 2016. Luděk Richter

Knihy spisovatelky a výtvarnice Daisy Mrázkové znám mnoho let a celý život se k nim vracím. Žádné jiné dětské knihy se mi totiž tak nevyryly pod kůži jako právě její. Není se co divit. Paní Daisy Mrázková má zelenou krev. Umí měkkce našlapovat lesními pěšinami, naslouchat řeči lesa, zvířat a ptáků a umí zprostředkovat jejich obrazy. Je to moudrá žena. Ví, kdy je třeba mlčet a kdy je čas promluvit.

Má cit pro míru, pro míru slov a obrazů - pro mne v dětské literatuře v takové míře téměř nevídané. Je střídma, věčná, uměřená. Poetičnost jejich textů se rodí z ticha naslouchání, naslouchání vnitřním obrazům, z nichž teprve se rodí slova a vyprávění.

Umí vyvažovat a výborně pozorovat. Všem dějům ve svých knihách dává čas. Rozumí křehkým pohybům lidské duše, její literatura je jako stvořená pro práci s dětmi. Je nepsanou učebnicí etiky a filosofie pro děti. V nejlepším slova smyslu. Je poučná, to ano, ale neohrnuje nos nad chybami svých hrdinů. Rozumí a chápe, že právě z chyb se nejvíc naučíme. Má měkkou dlaň a umí konejšit, ale taky se vysmát hlouposti. Vypráví a přitom vychovává své posluchače jemně, přirozeně a neokázale. Proto jí mám tak ráda a často využívám její texty při práci s dětmi.

Mluvím o Daisy Mrázkové v přítomném čase, přestože v prosinci 2016 odešla do ticha. Přeju jí ten klid. Její moudrost a poetika tu zůstávají s námi. S vděčností na ni vzpomínám a věřím, že ticho je „velice, velice šťastné...“.
Jana Mandlová

Je málo autorů, kteří dovedou napsat poetickou knihu pro mladší děti. Daisy Mrázková k nim patřila. Z jejích knížek jsme si při práci v dětském divadelním souboru vybrali dvě: Neplač muchomůrko a Můj medvěd Flóra. Na „třetím stupni“ v pořadí oblíbenosti pak byla kniha Nádherné úterý. Muchomůrku přinesly děti jako svou oblíbenou četbu. Můj medvěd Flóra a Nádherné úterý za námi přišly s divadelním souborem Kejkliř. Kdo zná ty knihy, ví jak jsou hravé, neotřelé a nápadité. Stejná jsou i představení. Ani nevím, jestli se paní spisovatelka Daisy Mrázková byla někdy, třeba na inscenaci své krásné knížky Můj medvěd Flóra podívat. Určitě by se jí líbilo, jak herci spolu s dětmi rozvíjejí její nápady. Škoda, už nepřijde. Tak paní Daisy: Děkujeme Vám za krásné knížky a spoustu radosti, kterou jste nám předala.
Jitka Fojtíková

Líbí se mi všechny knihy malířky a spisovatelky Daisy Mrázkové. Mám radost, že si je ráda prohlíží a čtou i naše vnoučata. Spisovatelku pro mne objevila paní Jindra Delongová, vedoucí brněnského dětského divadelního souboru PIRKO. Představení Jak šumí les (podle knih Haló, Jácíčku a Neplač, muchomůrko) oslovilo mnoho dětských

i dospělých diváků. V dětském oddělení Knihovny Jiřího Mahena, kde jsem pracovala, jsem často knihy Daisy Mrázkové představovala v besedách pro školy.

Podle Slona a mravence vytvořily lektorky Silva Macková a Dana Svozilová zajímavou lekci dramatické výchovy pro studenty Filozofické fakulty MU. Vycházely v ní z životního názoru člověka-Slona a jak se ve světě cítí člověk-Mravenec. V těchto rolích jsme například vyplňovali dotazníky Úřadu práce nebo se měli dohodnout na dědictví.

Ráda jsem s dětmi ve výukových programech hrála příběh Slona, Veverky a Mravence. Použila jsem nápad Dany Svozilové, pozvat Veverku, ať nám sama poví, jak vlastně se dvěma tak rozdílnými bytostmi žijí. Stala jsem se Veverkou a jako „učitel v roli“ jsem odpovídala na dotazy dětí krásným textem z knihy. Společně jsme se polekali, když Veverka zmizela, vymýšleli, co se jí mohlo stát, vypátrali ji a vždy se nám podařilo vysvobodit ji ze zajetí Cizího Lovce.

Měla jsem možnost setkat se s malíčkou a spisovatelkou Daisy Mrázkovou ve školce na pražském Červeném vrchu. Velmi příjemná, milá a skromná bělovlasá paní se smyslem pro jemný humor vyprávěla, jak kniha vznikla. Její děti už vyrostly a měly své rodiny. Malířka žila se svým manželem-Slonem a starou maminkou-Mravencem. Někdy bylo obtížné jim oběma vyhovět.

„Poslyš, veverko, řekla jednou veverce jiná veverka, copak je tohle za hospodářství, ten slon je pro tebe moc velký a ten mravenec je přece pro tebe moc malý, odstěhuj se od nich! Ale veverka řekla: Co tě napadá, co bych si bez nich počala, vždyť já je mám ráda!“

Jarmila Doležalová

JAN BORNA...

...a DIVADLO V DLOUHÉ

4. září uplynulo dvacet let od první premiéry pražského Divadla v Dlouhé - Dobrodružství Dona Quijota v režii Jana Borny. Honza se narodil 25. srpna 1960 v Příbrami, vystudoval filozofickou fakultu Univerzity Karlovy a divadelní fakultu AMU, režíroval v brněnském Haddivadle i v hradeckém Draku, učil na katedře alternativního a loutkového divadla DAMU, psal básně, Divadlo v Dlouhé spoluzakládal a po celých dvacet let pomáhal vytvářet a udržovat jeho zaslouženě dobrou pověst navzdory tomu, že celou tu dobu vedl donkichotský, leč statečný boj s roztroušenou sklerózou. Říkával v poslední, že jedině, co mu slouží, je hlava. A ta mu sloužila dobře. Bohužel jen do 16. ledna 2017, kdy dobrodružství jeho života skončilo. Jako vzpomínku na něj i pro připomenutí jubilea divadla, v němž mu bylo tak dobře, uveřejňujeme zkrácený a upravený text k výročí Divadla v Dlouhé.

Divadlo v Dlouhé vzniklo v roce 1996 jako nástupce byvšího Divadla na Starém Městě, předtím Divadla Jiřího Wolкера, poté, co v konkursu vyhlášeném pražským magistrátem zvítězil tým Daniely Šálkové, Jana Borny, Hany Burešové a Štěpána Otčenáška. Pokud vím, výběrová komise nijak zvlášť netrvala na zachování specializace na divadlo pro děti - už proto, že v polovině 90. let ještě doznívala jakobínská představa, že divadlo pro děti je sovětský vynález, nikoli přirozená potřeba daná odlišnými zájmy a způsobem vnímání různých věkových stupňů.

Divadlo pro děti by se od divadla pro dospělé nemělo lišit kvalitou, promyšleností, tvořivostí, nasazením či nároky na kteroukoli složku. Liší se však tím, komu je určeno

a co z toho vyplývá. Především tematikou - tím, co děti zajímá a baví, a také možnostmi jejich chápání, tedy i mírou jejich znalostí a zkušeností, způsobu vnímání, myšlení a cítění, včetně humoru. Děti v předškolním a ještě i v raném školním věku vnímají spíše konkrétní izolované jednotlivosti než pevněji provázané souvislosti, a spojitosti si utvářejí především na základě bezprostřední návaznosti; vazby v dlouhém a odděleném čase jim činí potíže. Proto jim také vyhovují spíše skladebné kompoziční útvary revue, pásma či leporela. Potřeba poznání světa nejprve v základních rysech a omezená míra rozlišovacích schopností vede k požadavku větší výraznosti ve všech složkách: pohybově-gestické, zvukově-hudební i scénografické - což neznamená kopání se do zadku, ukřičenost či dryáčnickou barevnost. Potřeba jasné hodnotové diferenciacce vede i k požadavku jednoznačně vyhraněných hodnot dobrý-zlý a tedy také k upřednostňování nelomeného typu před vnitřně protikladným, individualizovaným, individuální psychologičtým podmíněným charakterem.

Nové vedení Divadla v Dlouhé se ku prospěchu věci nevydalo zrádnou cestičkou úzké specializace na divadlo pro děti, jež obvykle vede k zakuklení se do sebe a k ztrátě měřítka pro to, co ještě je a co už není umění. Ve stejné kvalitě jako pro dospělé zachoval a tvorbu pro předškolní, mladší i starší školní děti a pro mládež. Umožnil mu to i fakt, že bezmála polovina jeho herců (deset ze současných čtyřadvaceti), která přešla z původního Dejvického divadla, měla za sebou loutkářskou katedru DAMU, režisér Jan Borna si přinesl zkušenosti z hradeckého Draku a jeho dvorní scénograf Jaroslav Milfajť je absolventem loutkářské scénografie. A loutkové divadlo vždy tak či onak závisí na hravosti, jež má k dětem blízko. Nemluvě o tom, že loutkáři bývají od nepaměti kumštýři devatera řemesel a odtud pochází nejen jejich komediálnost, ale i dovednosti hudební. Spojení hereckého a loutkářského zdroje v Divadle v Dlouhé se ukázalo neobyčejně šťastným, byť loutky se tu, žel, uplatňují již jen okrajově.

Jádro tvorby Divadla v Dlouhé pro děti tvoří šest původních inscenací pro předškolní a mladší školní věk. Čtyři z nich jsou dílem režiséra Jana Borna, pro něhož je charakteristické jakési žasnoutí nad rozmanitostí a krásou světa, poetický humor slovního i situačního typu, smysl pro jemnou absurditu, hravá, poetická metaforičnost, hojně propojování hereckých akcí s písněmi a hudbou, skromnější scénografie (většinou Jaroslava Milfajty), založená často na proměňování a obměňování ústředního jevištního objektu, případně projekcích, a usilování o tématické sjednocení a myšlenkové vyústění všech prvků inscenace. Zajímavé je, že se Borna vyhýbá pohádce - předlohy, které volí, vycházejí z reality a náznaky „pohádkového“ nereálna jsou spíše jejím dotažením ad absurdum: představy Pavlíka o pekle v podzemí vinárny či o kaprovi prosícím otvíráním tlamy o záchranu v Jak jsem se ztratil, rozhovory nastávající maminky s Myškou v bříšku, babiččina jízda rychlostí 500 km za hodinu, pohádková odměna šejka za záchranu jeho syna nebo setkání s yettí, který do Himalájí emigroval ze Slovenska v Líné babičce... Časté je u Borna užití kompozičního principu revue jednotlivých čísel, jež možností atomizovaného vnímání nejmladších dětí vyhovuje.

Tento útvar se nejotevřeněji uplatňuje v pořadu z veršů Emanuela Frynty, Pavla Šruta a Jana Vodňanského s hudbou Petra Skoumala **Kdyby prase mělo křídla** (prosinec 1996 - březen 2013). S 288 reprízami druhá nejúspěšnější inscenace divadla, hraná šestnáct a půl sezóny, vychází vstřícně vnímání, možností, potřebám a zájmům nejmladších dětí nejen skladebným principem revue, ale i oblíbenými rytmicko-melodickými říkankami, verši a písničkami.

Pán v buňince pantomimicky zdvihne oponu deštníkem a pásmo písniček se rozjíždí. Deset dospělých lidí na jevišti hraje pro plný sál dětí od mateřských škol po čtvrté třídy.

Hrají naplno a s inteligencí hodnou a důstojnou jejich věku, nepitvoří se a nepřišlávají. Děti to oceňují pozorností, kterou jejich hře věnují. Herci tu fungují především jako autentická kapela, ale také drobnými akčními ilustracemi doplňují texty chytrých a citlivých písní - někdy za pomoci plošných loutek (Když jde malý bobr spát), jindy spohyblivými „kulisami“ (pojízdné světové paměti hodnosti). Po přestávce jevištní fantazie ještě houstne a přibývá inscenačních nápadů i silných okamžiků. U tak nápaditého a citlivého pořadu jen trochu zamrzí, že není obsahově vybudovanější finále a vše končí dosti mechanicky koncertním ohlášením posledních dvou písní. Jednoduchá bílá scéna vede k soustředění na obsah písniček, funkční je i většina rekvizit, poněkud bezradné a zbytečně dekorativní jsou snad jen mnohé projekce na bílé plátno tvořící polokouli pozadí.

Ale to už jsem možná příliš náročný. Kdyby prase mělo křídla je výborná živá a kultivovaná (a kultivující!) zábava s typickým Bornovým poetickým cítěním a výborným herectvím i muzikanstvím herců z Dlouhé.

Nejstarší (únor 2000) a nejhranější (do konce února 2017 470 repríz) současná inscenace Divadla v Dlouhé - adaptace Aškenazyho Malé vánoční povídky **Jak jsem se ztratil** - má dějovou linii příběhu bloudění pětiletého Pavlíka, která je však jen sérií nesouvislých setkání, zážitků a představ. Aškenazy ji situuje do doby půle padesátých let, autor scénáře a režisér Jan Borna ji posunuje do doby svého dětství v půli let šedesátých.

Hlavním průvodcem-vypravěčem je sám malý Pavlík. Jde tedy o divadlo výrazně epické, což dává inscenátorům možnost k lehce ironickému, někdy i parodickému odstupu a nadsázce, ale i k uplatnění kompozice revue, v níž jsou jednotlivá hudební i dějová čísla poměrně samostatnými a do jisté míry uzavřenými celky. Pavlík v ulicích Prahy zažívá a užívá si dobrodružství tu významnější, tu menší, tu reálná, tu fantazijní: setkání s pánem, který nese kapra a také by někdy rád nevěděl, kde bydlí, s personálem podzemní vinárny, kterou považuje za peklo, s lampářem, který umí rozsvítit i hvězdy, ale nedokáže vidět strádající holčičku se zápalkami, s pošťákem Klementem, jehož přiměje, aby pozval k štedrovečernímu stolu i svého mluvčího koně Karličku, a nakonec i s policajty - pardon, s příslušníky SNB - k nimž ho Klement zavede, a kteří po parádní grotesce vytáhnou z Pavlíka jeho adresu a doručí ho domů.

Mezitím proběhne i film, v němž se dětství shrne ve střípčích šedě oblečených chodců, blikajících neonů, Dubčeka, usmívajícího se na nadějí plné davy, Brežněvovských polibků a tanků - tak, jak se to bez velkých analýz a souvislostí zračilo v dětské (režisérově) myslí. Je to pasáž trochu odjinud, vytržená ze souvislosti fabule. Děti i teenagery v publiku nepochybně mívá. Ale má tu své místo jako vůně i pachut' doby. (Ostatně: od toho mají děti rodiče, aby jim odpověděli na jejich otázky či uprostřed natrpkého pozasmání tiše špitli, kdo je ten pán, rozdávající smrtící polibky.) Jako povzdech i oddechnutí pak zazní slavné „To všechno vodnes čas“.

Dobové hity vrůstající do (či vyrůstající z) příběhu tvoří další rovinu - nad příběhem, v příběhu i za příběhem: „Kladivo“, „Marnivá sestřenice“, „Tu kytaru jsem koupil kvůli tobě“, „Motýlek“, „Purpura“, nebo i „Roň slzy“, „Vánoce, vánoce přicházejí“ či „Zastavte čas.“ Nejde jen o hudební předěly, výplně, odlehčení či ilustrace, ale na jednu stranu o metaforické „komentáře“ děje, na druhou o samostatnou informační linii, či evokaci doby, hudebního i životního stylu, pocitu... Herci a muzikanti Divadla v Dlouhé je živě produkují v takové kvalitě, že divák chvílemi zapřemýšlí, zda by i oni nemohli být Matušky, Neckáři, Suchými, Přenosilovými či Vondráčkovými dneška.

Takořka geniálním režijním klíčem je užití chůd pro všechny hlavní dospělé postavy, jež v groteskní poloze dokonale navozuje pohled malého kluka na velký svět kolem něj,

na svět, v němž na židli se musí šplhat a pod stolem se dá houpat. Svět, v němž všechno může ožít jako součást hry, a kapr i kuň může mluvit.

Nejmenší děti se smějí pohybovým i slovním vtípkům, ty starší parodickým vychytávkám zpěváckých manýr, dospělí se navíc ještě potěšeně usmívají nad charakteristickými detaily zašlých dob. Chvilí se baví děti, pak zas dospělí a obě generace si rády empaticky užívají pobavení těch druhých. Představení je přijímáno od prvního okamžiku už pro svou odvahu jít fyzicky až na dotek s divákem - což je osídlný moment, v němž se může zlomit nedůvěra, ale taky vystavět sebeobranu hráz ze strachu před hrozcí manipulací. Zde herci přesvědčují diváky o své hravosti a chuti hrát si a ti je přijímají jako partnery. Druhý důvod mezigeneračního přijetí vidím v schopnosti sebeironie, sebeshození herců, kteří se dokáží vysmát i svým chybám. Zejména pubescenti jsou opatrní na to, aby je někdo „nedostal“, nepodfoukl, nenachytil jako „malé děti“. Zvláště nemá-li onen někdo k dispozici dokonalé iluzivní prostředky jako třeba trikový film - a to divadlo (ani to v Dlouhé) vsutku nemá. Zato má autentickou přítomnost osobnostního herectví, které je k divákům upřímné i v tom, že přízná meze svých možností, nabídne divadelní „kouzlo“, ale zároveň nezakrývá, že jde „jen“ o trik či metaforu. A možná úplně nejdůležitější je, že hrají naplno, bez rezerv i v běžném „školním“ představení. Až příliš často bývá totiž k vidění onen do očí bijící rozdíl v nasazení pro dospělé či alespoň smíšené publikum a pro publikum výlučně dětské. Divadlo v Dlouhé patří mezi slušná divadla, která, zdá se, mají stejnou úctu k divákům festivalovým, „řadovým“ dospělým i k dětem. To vše pak umožňuje vyniknout tomu hlavnímu: dobře postavené, nápadité inscenaci, nadanému a řemeslně vybavenému herectví i citlivému lidskému příběhu.

V **Myšce z bříška** od Tatjany Lehenové a Jana Borny (leden 2006 - červen 2016, 141 repríz) je jedinou „dějovou“ osou časová posloupnost těhotenství od jeho zaznamenání až po narození dítěte. Na tuto niť jsou navlečena čísla jednotlivých volně řetězených událostí a také písní.

Možná se místy šlo zbytečně s kanónem na brabčáka. Poněkud opulentnější, než by snad komorní látce svědčilo, se mi jeví především scénografie - nepřilíší emotivní a nepřilíší poetický na výšku postavený dvouapůlmetrový otočný „buben“, v němž řadí Myška z bříška, čekající na své narození, i všechna ta auta a autobusy na půlminutové použití, či roztomilá postel mi připadají k intimní látce poněkud nadměrné. Rámec koncertu rockové kapely na rozdíl od Vánoční povídky nevyrůstá ze samotných situací a atmosféry velkoměsta, nýbrž je spíš z vnějšku přiložen pod záminkou, že budoucí rodiče jsou muzikanti. Slovům písní, bohužel, není příliš rozumět a ještě od nich odvádí pozornost klipovitě diaprojekce animovaných obrázků (opravdu bychom nedokázali jenom poslouchat a sledovat hrající?).

Tolik požadavky maximalistické. Střízlivě a realisticky nahlédnuto je to však dobrá inscenace, jakých pro menší děti není mnoho. Zcela správně je zařazena mezi inscenace rodinné. Publikum se baví ve dvou rovinách: dospělí groteskní nadsázkou nad tím, co je jim povědomé (obrovské doktorovy vyšetřovací tlapy, pronikající až k Myšce, flirty páně doktorovy se sestřičkami...), zatímco děti se smějí jednotlivým slovním fórkům a výrazným pohybovým akcím. Myška z bříška je co do provedení jako vždy v Dlouhé na vysoké úrovni a celkové vyznění je pozitivní pro většinu diváků - těch nejmenších i jejich rodičů. Inscenací, které by vkusně a přístupně seznamovaly děti s otázkami sexuality, těhotenství a narození, je pramálo. Divadlo v Dlouhé jednu takovou vytvořilo s vkusem, vynalézavostí a hudebností sobě vlastní; mají tu nejen tvořivé herce, ale i citlivého režiséra, takže látka přišla do správných rukou.

Poslední Bornova inscenace pro mladší děti - **O líné babičce** - pochází z listopadu 2013 a do února 2017 se odehrála 94x. Má jednoduchý rámec: babička nastupující

do důchodu odmítne stát se neplacenou hlídačkou vnučat a rozhodne se splnit si po celoživotní službě přání, která si celá léta střádala do škapulíře: projede se nejrychlejším autem na světě, prolétne balonem, přičemž zachrání syna bohatého šejka, jehož odměna jí umožní splnit si vše ostatní, rozlouskne tajemství počítače a internetu, vyleze na osmítisícovku, na exotickém ostrůvku se naučí potápět, pak i lyžovat a nakonec se odstěhuje k moři, k němuž se co den blíží, až s ním splyne.

Už tento výčet naznačuje, že jde opět o revue jednotlivých příhod, často v podstatě nedějových obrázků, k nimž si babička vždy najde nějakou záminku, aby si mohla pustit některou ze svých oblíbených písniček od rokenrolu 50. let až po Simona a Garfunkela. Důsledkem velmi rozvolněné stavby, v níž by místo sedmi mohlo být pět či devět čísel (jediným limitem je čas, aniž by to cokoli změnilo na myšlenkovém vyznění), je, že inscenace spíše skončí než vyvrcholí.

Významnou roli tu hrají kostýmové výstupy delegace šejka a jeho manželky či chlupatého yettiho, komediální kreační poněkud dementních důchodců v počítačovém kurzu a nevladatelných dětí na kurzu lyžařském, ale i technický efekt vzducholodky, plující nad hlavami diváků, či animovaných projekcí podmořského světa. Obdivuhodné je to, jak představitelka titulní role Jarmila Vlčková dokáže zvládat sál naplněný dětmi kolem sedmi osmi let a přitáhnout je ke svým „babičkovským“ dobrodružstvím.

Tvorbu Divadla v Dlouhé charakterizuje úsilí o syntetické divadlo s výraznou rolí živé, přímo herci provozované hudby a silným výtvarným citěním. Divadlo usilující o sdělení tématu nepopisnou jevištní metaforou. Divadlo s výrazným smyslem pro hravost a teatrálnost, ale bez vnějškových naschválů, prázdných gest a chlapáckých póz. Divadlo chytré a přitom přístupné, tvarované a syntetizované zřetelným režijním uchopením.

Pro děti tu dělají kvalitní divadlo, v němž berou děti za partnery a respektují jak jejich, tak svou vlastní důstojnost: nepovažují je za hlupáčky, nedělají z nich hlupáčky, ani se sami k předstírání hlupáčkovství nesnižují a nedělají hlupáčky ze sebe. Vnímají je, respektují jejich zájmy, vidění i možnosti a zároveň hledají cestu, jak se bavit spolu s nimi. Zdá se, že se nesnaží křečovitě vycházet vstříc předem určenému věku, ale respektují kvalitu předloh, jež v sobě jistě věkově určené nesou, a snaží se inscenovat je tak, jak zajímají a baví i je samé. Dobré divadlo je totiž dobré pro čtyřletého či sedmiletého i pro čtyřicetiletého či sedmdesátiletého - jsou-li ochotni na ně přijít a otevřít se mu.

Jan Borna se o dobré jméno Divadla v Dlouhé nepochybně zasloužil. Bude chybět nejen nejen jemu, ale českému divadlu vůbec i všem, kdo ho znali jako člověka, kamaráda nebo jen výborného vypravěče.

Luděk Richter

t.č. BABIČKA

Objevila jsem v knihkupectví Aby se děti divily od Aloise Mikulky. Brněnský malíř, sochař a spisovatel knížek pro děti ji vydal poprvé v roce 1961. V minulém roce ji uvedlo na trh pražské nakladatelství Jonathan Livingston, s.r.o. K mému velkému překvapení jde tedy teprve o druhé vydání této krásné knihy.

Pohádky nastudoval kdysi dávno dětský divadelní soubor PIRKO v režii paní Jindry Delongové. Hrála jsem v této zdařilé inscenaci a dokonce dodnes umím zpaměti některé pohádky. Moje vnučata tak dobře znají třeba tu O měsíci a velblouďátku.

Při čtení z knihy se ukázalo, že jsem pohádku trochu popletla, ale moc to nevadilo. Měla jsem velkou radost, že se ilustrace a texty i této knihy Aloise Mikulky líbí i dnešním dětem. Přiznám se, že nejsem ze všech Mikulkových textů stejně nadšená, ale kniha Aby se děti divily patří do našeho „rodinného stříbra“.

Jarmila Doležalová

MIDIRECENZE

ANIMA CANDIDA Praha: Pohádkové nepohádky Josefa Čapka (režie Jiří Středa)

Vynikající herec Mirek Táborský a jeho žena Kateřina odvyprávějí pásmo pohádek za pomoci směsice „loutek“: nejprve jsou to plošné hlavy a ruce, přiřkládané ke čtyřem úzkým paravánkům s naaranžovaným oblečením dětí, pak dva na minutový dialog použití maňásci, poté obrázky s kresbami, jiné plošné loutky, kostýmovaná marioneta (jejíž užití je záhadou), dva z dřevěných dílků složení rozpadávací panáči, hadroví manekýni, muppety... - bezmála vše, co se namanulo.

Jádrem jsou drobné pohádky Josefa Čapka. Čapek je většinou zádumčivý až filosofující autor, jehož příběhy nejsou žádné akční trháky. Děj bývá skromný, spíše tichý, s jemnými, nenápadnými paradoxy v pointách. Přidá-li se ovšem neviditelná režie bez stavby jednotlivých částí a zřetelných jevištních point a bez výstavby celku, splývá pásmo do nerozlišitelného proudu obrázků, v němž je těžké rozeznat, kde jedno končí a druhé začíná, a kde jedinou proměnnou jsou přepestré druhy a typy loutek nejrůznějších velikostí, z nichž málokterá svou funkci zdůvodňuje svou existenci jako loutky, natož konkrétního druhu. Jak řečeno, Mirek Táborský je znamenitý herec a jeho žena je mu citlivou partnerkou, ale s „loutkami“ toho mnoho nenadělají - celá ta směsice „loutek“ se skutečnými loutkami - jedijnými postavami - nestává ani na okamžik.

Jednotlivé části pořadu jsou volně navlečeny na osnovu probíhajícího dne od vstávání přes mytí, snídání, oblékání, cestu do školy... V každé se děti dozvědí, co je špatně, co se má, že se to má a jak se to má. Poté je oslím můstkem nastolen jiný problém, následovaný dalším poučením: ze snídaně „vyplyne“ otázka, co snídá drak, z ní poučení o tom, kde roste káva, kakao a kde se bere cukr. Z dohadování, na co si hrát, vyplyne naučení, že hádání není žádné hraní, kluci se pořád prali, a tak přišli do pekla, holčička, která si neuměla hrát ztloustla a doma měla nepořádek a špínu, k zubaři se nemáme bát chodit, abychom nedopadli jako ten kluk, co spadl do propasti ve vlastní zuby... Čapek nabádá tendence v mnohých pohádkách má - ale díky jemné ironii a nadsázce nevyznívají jako mentorsky explicitně vyslovovaná poučování. Logice celé skladby odpovídá i závěr: „Lidi se polepšili, protože jinak bychom tu nebyli s Nepohádkami, které před více než sedmdesáti lety napsal malíř a spisovatel Josef Čapek“.

Inscenaci chybí dramaturgie protažená do ztvárnění divadelního sdělení obrazem; ten je nahrazen pouhou obrázkovou ilustrací: snídaně spočívá v tom, že se nejprve vyndají z okénka jídla a pak se zase zandají, plošné hlavy jen občas zakouří očima či vystrčí jazyk. (LR)

DIVADLO NA ORLÍ Brno: Světlo pod café Brel (režie Gene Terrus)

Hudebně-dramatická laboratoř brněnské JAMU - Divadlo na Orli uvedla 12. února českou premiéru muzikálu písní Jacquesa Brela Světlo pod café Brel. Viděla jsem jednu z repríz a byla potěšena. Kromě známých příjemných písní Jacquesa Brela především jejich skvělou interpretací. Ráda bych pochválila masky, jejichž tvůrce neznám, dobové kostýmy a celou výpravu inscenace. Trochu mě trápil rámeček jednoduchého příběhu. Ocitli jsme se ve sklepním divadle, kde se odehrává konkurz na hereckou a pěveckou roli. Náhle zazní sirény ohlašující nálet. A v podzemí postupně přibývá návštěvníků, kteří se sem přišli ukrýt. Prostřednictvím písní nám vyprávějí svůj příběh. A do vyprávění se vždy znenadání ozývají výbuchy. Chápu, proč tam jsou detonace. Jen jsou pro mě až příliš reálné a je jich moc. A čeho je moc... Přesto považuji tuto inscenaci za velmi zajímavou a rozhodně potěší všechny a zejména milovníky písní Jacquesa Brela. (JF)

DIVADLO PRO MALÝ Praha: **Dlouhý, Široký a Bystrozraký** (autor Magdalena Zimová)

Dlouhý, Široký a Bystrozraký (pražského Divadla pro malý) je v rámci divadla pro děti standardní produkce průměrné, možná i nadprůměrné úrovně.

Začíná nezbytným rámcem: Herec a herečka přijdou s písní, trochu se kolem ní poškorpi, zeptají se dětí, kdo zná někoho hodně vysokého, pak širokého a nakonec s hodně tlustými brýlemi (zřejmě bystrozrakého) a dojdou k závěru, že takovým se nemáme posmívat a teď nám o nich zahrají pohádku. S různými žertíky (nemohou je najít, vytáhnout...) přinesou zpoza čtyř metrových otáčecích panelů postupně hadrové panáky. Herci maminky a tatínka posílají o dobrých 30 cm menšího loutkového syna Dlouhého do světa a ptají se dětí, co by tam při své výšce mohl dělat. Víceméně totéž se opakuje s Širokým i s Bystrozrakým. Uplynula zhruba třetina představení a pohádka vlastně nezačala. Pak to však rychle dožene. Objeví se princ v kostkovaném saku (rovněž vyšší než Dlouhý), křičící „Já chci princeznu!“, trojice nabídne pomoc a dojdou k zlému kouzelníkovi (celotělová „maska“). Nejdramatičtější okamžiky, v nichž mají čtyři přátelé uhlídat princeznu zavěšenou za vlásky v okénku, proběhnou jako nevýznamá legrace: loutky jsou rovnou umístěny do polohy spících, herec prohlásí „Tak si tady lehnete a hlídáme princeznu - chrchrchr...“ Naštěstí ji vždy najdou, princ s princeznou se popusinkují („No jo, láska, ne?“), Dlouhý, Široký a Bystrozraký jsou zaměstnaní na zámku „a už se jim nikdy nikdo neposmíval“. Předtím ovšem také ne.

Nepřilíš tvárné loutky nadbytečným vtipem neoplyvají: Dlouhý se na cestách projevívá tím, že se z jeho podstavce odvíjí dlouhý „rukáv“ jeho těla, Široký tím, že je do něj trychtýřem naléváno moře z plastové krabice a Bystrozraký baterkovými očima. Přilíš se s nimi nehraje - většinou visí na svých stojanech tak trochu jako dekorace a občas se jimi pohne. Herci, až profesionální loutkáři, vše podstatné odehrají (či odmluví) za ně.

Dějové i tématické jádro pohádky je, žel, upozaděno řetízkem vtipků a aktivizací dětí. Děti se se zapojují ochotně - ať už do křiku na požádání nebo do hledání ukrytého česneku, pavouka a kamene či do předávání si Dlouhého na jeho cestě, případně do vysílání energie rukama (???) během přelévání moře do Širokého. Je ovšem otázka, nakolik při tom vnímají či dokonce prožívají hodnotovou podstatu toho, co dělají a co se právě odehrává a pomáhají tak dobré věci. Děti mají aktivizace rády a nejde o to jim tuto radost nedopřát. Jde o to, aby aktivizace neodváděly od toho, o čem se hraje, aby byly organické (tedy přirozeně vycházely z děje), aby nebyly manipulativní, a aby dětem umožňovaly projevit se tvořivě. Vyžádané skandování „Vstávej! Vstávej!“ či „Do toho, do toho!“ jistě umožňuje vybití tělesné napětí, ale k samostatnému tvořivému uplatnění má daleko. (LR)

DIVADÝLKO KUBA Plzeň: Pejsek a kočička (autor Josef Čapek, režie Petr Mlád)

Všichni známe krásně ilustrovanou knížku Josefa Čapka O pejskovi a kočičce. Tím zajímavější je sledovat, jak příběh dětských hrdinů vidí divadelníci. Z pejsků a kočiček, které jsem viděla ať už v podobě loutkové nebo hrané herci, mám nejradši ty plzeňské.

Jako malá holka z venkova jsem na Čapkovy příběhy hleděla nedůvěřivě. Vždyť psi a kočky, které jsem znala, byli vesměs otevřenými nepřáteli. Právě to soužití je krásně pohádkové, říkala jsem si, když už jsem chápala rozdíl mezi pohádkovým dějem a realitou. Inscenace plzeňských divadelníků vyniká nad jiné právě utvářením vztahů obou hrdinů. Mají ty nejběžnější lidské vlastnosti a chovají se k sobě jako opačné póly magnetů. Pejsek je prototyp zvědavého, nápaditého, vtipného pána, který občas utrousí i ostřejší poznámku, zatímco kočička je dovedná, pohotová, vtipná, uhlazená, půvabná paní. Pejsek dá na názor kočičky a kočička zas ráda vyhoví pejskovi. Možná se vám zdá, že čtete záznam ze

sezení v partnerské poradně, ale o vztahy tu běží především. Děti vidí, že i velmi rozdílní partneři mohou najít společnou řeč. Báječně to ukazuje hned první pohádka, kdy pejsek a kočička připravují dort a přinášejí do něj, co má každý nejradši.

Kouzla, která budí údiv (běhající myška, vařečka, která sama míchá těsto, trojbarevné mléko...), jsou milým ozvláštňením známého děje. Než se dort upeče a než vychladne, převypráví a zahraje nám soubor ještě další pohádky. Tu O pyšné noční košilce vypráví kočička pejskovi a předvádí ji jednoduchými, ale nápaditými jevištními prostředky; diváci opět udiveně sledují, jak se stalo, že se na bílé košilce objevily krásné výšivky, jak se mohla ta pyšná košilka tak zamazat..., ale to ví jen soubor a nikomu svá kouzla neprozradí. Pohádku O klukovi, který zlobil, vypráví pejsek kočičce a z knihy pana Čapka ji neznáme. Přesto je zajímavým kontrastem vedle uhlažené pohádky o košilkách. Pejsek řádí na jevišti - no přesně jako ten zlobivý kluk. To se dětem samozřejmě líbí. Když se blíží konec, říkám si: „Ještě bych snesla další...“

Líbí se mi skvěle zvolená dobová hudba, odpovídající kostýmy i celková výprava představení. Báječné nápady a drobná kouzla dávají představení vtip a nutí diváky přemýšlet. Ale co je vysoko nad tím vším, to jsou krásně vystavěné vztahy. Dávají tušit, že Dana a Petr Mládovi mají podobné vztahy nejen na jevišti. Všem, kdo jednu z nejstarších inscenací plzeňského souboru dosud neviděli, ji doporučuji. Rodinné představení se líbí malým i dospělým. (JF)

LOKVAR Praha: Aucassin a Nicoletta (na motivy středověkého francouzského eposu, režie Michaela Homolová)

Dva námořníci v pruhovaných tričkách (P. Varga a M. Veliký) zpola vymýšlejí, zpola vyprávějí příběh o milencích, kteří museli projít mnoha nebezpečnými peripetemi, než mohli vyplout na společnou cestu.

Dobrodružný milostný příběh je žánr pro děti od šesti let, natož pak pro ty kolem puberty, značně ošemetný - ale devíti či jedenáctiletí školáci, s nimiž jsem představení prožil, napětím ani nedutali a báječně se bavili. Inscenátoři totiž našli správnou groteskní polohu, která stírá nebezpečí milostného či hrdinského patosu, aniž by je shazovala: vážná i komická rovina jsou přítomny souběžně a dovolují divákovi - zejména dětem - přijmout i to, s čím by jinak mohl mít problém. Zejména v první třetině má inscenace napětí a tah plynoucí z jasně vymezeného a vedeného cíle jednání hlavních postav; od počátku cest v souladu s epickou rozbíhavostí předlohy do drobných epizod tento tah poněkud polevuje.

Relativně chudá scéna s několika dřevěnými kuby a dvěma deskami metr na dva dokáže přemístováním a otáčením vytvořit podivuhodně barvitou scénu: komnaty v paláci, věž, v níž je uvězněna Nicoletta, sklepní vězení pod ní, hradby či loď. Výraznou kvalitou má výtvarná i technologická podoba loutek i stylově odpovídající hudba.

Aucassin, Nicoletta a kůň jsou řezbované marionety na drátě, bojovníci v bitvách pak spodové plošné kolektivní loutky, všechny ostatní postavy jsou provedeny s užitím kostýmních náznaků herecky. S loutkami nehrají přílišné detaily, zato skvěle a nápaditě využívají specifických možností jazyka loutek pro vyjádření toho, co je pro děj podstatné. Spolupráce herce a loutky ve hře či přímo na roli, rozdělení funkcí a vůbec dělba podílu mezi loutkou a hercem je jednou z předností inscenace: je vidět, že inscenátoři nejen s loutkami umí, ale i vědí, kde je její síla.

Herecký i loutkový part je přesně rytmizovaný a výrazně groteskně stylizovaný, ale uměřený, nesklouzává k dolování legrace za každou cenu, k čemuž by např. travestie Nicoletty mužským hercem mohla svádět. Přes všechnu barvitost a grotesknost

inscenace netrpí nešvarem drtivé většiny současné produkce (nejen pro děti) - nefunkčními bublinami legráček a žertíků, které s dějem téměř nesouvisí a s tématem už vůbec ne. Snad jediná samoúčelná, jakkoli vtipná, scéna je koupání námořníku v moři a závěrečný happyend setkání obou milenců vyznívá poněkud plošeji, neboť zbytečně oponuší lyrickou rovinu ve prospěch pouhé komiky.

Zážitek pro děti i dospělé přináší inteligentní divadelní nadhled při pohrávání si s motivy příběhu a vedení celkového děje prolínám a proplétáním vyprávění slovy a předváděním hrou - především ta místa, kde herci řeší vzájemné vztahy skrze vedení vyprávěného či předváděného příběhu, nebo naopak když vyprávěný či předváděný příběh ovlivňuje vztahy mezi nimi. Sem patří i zdařilé rozdělení vyprávění mezi oba herce: to jak se ve vyprávění doplňují, gradují to, co řekl předchůdce či mu oponují - tedy vyprávění, jímž vůči sobě i příběhu jednájí. (LR)

LOKVAR Praha: Malá mořská víla (na motivy H. CH. Andersena, režie Michaela Homolová)

Na scéně je vlevo kavárenský stůl se stojací lampou, vpravo (zpočátku zakrytý) akvárium. Žena, jež přišla, si čte Malou mořskou vílu a nadšený číšník ji vyzývá, aby četla nahlas - což je záminka k přechodu do divadelního předvádění. Odkryté akvárium se stává mořem, v němž „plavou“ jeho marionetoví obyvatelé (leč loď troskotá mimo něj), zatímco stůl je souší, na níž je později vystaven palác (ne právě pohledného) prince.

Je tu spousta dobrých a dobře provedených nápadů (dovádění mořských vil v akváriu, nakukování víly kruhovým okénkem do kabiny, rastry vírů v sídle čarodějnice, rozlomivší se loď (ale proč se potápí mimo moře-akvárium?), svatební komnata zakrytá průsvitnou červenou látkou...), také slušné řemeslo loutkářské, výtvarné, hudební.

Po řemeslné stránce je vidět, že inscenátoři jsou profesionálové. Ale téma a emoce zůstávají nenaplněny. To hlavní kamsi vyprchalo. Mezi jednotlivými nápady či vtipky zaniká v čem a proč se malá mořská víla liší od svých sester i lidí reprezentovaných princem. Co jí to láká na lidském světě? Proč věří, že bude mít ráda lidi tam nahoře - jen tak? Po čem to touží - mít nohy - ale proč? Někdy to zaslechneme ve slovech, ale provedení téma nijak neakcentuje, nebuduje. Hodnota oběti v podobě zřeknutí se hlasu a bolesti pocíťované při každém kroku zaniká mezi vtipky s rybkou Kulíškem a se sušením čarodějčiny kalhotek v moři. I „láska“ či „nesmrtelná duše“ jsou jen slova, která nejsou v inscenaci naplněna obsahem.

Také kavárenský rámec je jen zvnějšku přilepenou formalitou, oblíbeným principem „na něco příběh napasovat“: nemá metaforický přesah, nijak nepomáhá rozvíjet, řešit a předávat téma pohádky, neposouvá ho, neobohacuje. Dominuje řemeslo provedení, příběh, jeho epizody a jednotlivé nápady či vtipky převládají nad tématickým sdělením a emoce se nedostávají.

Mentorující závěr téma nenahradí - nastolení jakéhosi happyendu pomocí ex machina se objevivších dcer vzduchu, které kážou o hodných a nehodných dětech, opravdu není ústrojný, ani šťastný. Je to prostě přílepek z „jiné komedie“ a ještě ve své neskrývané verbálnosti nezdařený.

Abychom si rozuměli: lokvarovská Malá mořská víla patří k tomu lepšímu, co lze v divadle pro děti vidět. Ale cosi podstatného jí chybí: přesah, smysl příběhu, téma - to zůstává sotva ve slovech. Dobré divadlo pro děti na sebe klade stejné nároky jako dobré divadlo pro dospělé. A Divadlo v Dlouhé, z jehož kapacit Lokvar vychází, svou produkcí připomíná, že tuto premisu ctí. Nabízí nejen řemeslo a nasazení, ale i přesah: účinně sdělené téma a názor - myšlenku. (LR)

LUŽNICE Bechyně: Hrátky s čertem (autor Jan Drda, úprava a režie J. Mrzena)

Na Bechyňském Perlení jsem viděl od Bechyňského divadelního spolku Lužnice pohádku Jana Drdy: Hrátky s čertem. Do pohádky se tento amatérský soubor pustil téměř po dvaceti letech. A je dobře, že se do toho pustil. Moc mě potěšilo, že se bechyňští nepokoušeli o nemožnosti (tak, jako se často zabíjácí, zablebtaně, zakrváceně, zabloudile, či zbytečně pokouším já), ale celkem úspěšně si zkusili normálně odehrát normální pohádku. To je v zemi, kde ve filmových pohádkách vládne Zdeněk Troška, skutečně úctyhodný výkon.

V programu jsem se dočetl, že inscenace je zpracována na motivy stejnojmenného filmu, což mě vede ke dvěma poznámkám: 1. Velkou poklonu skládám režii a souboru, že se nepokusili napodobovat komiku známých herců z filmu. 2. V některých delších dialozích ztrácí děj tempo a tím i přitažlivost. Asi se mělo více škrtat. Kdybych pohádku viděl ještě jednou, možná bych si vzpomněl a k dlouhé a upovídané scéně v pekle (kde se toho ale musí mnoho zásadního říci) bych přidal ještě jednu, či dvě. Když jsem přemýšlel, proč škrtat slova z úspěšného filmu, napadlo mě, že filmový střih dokáže poměrně dlouhý rozhovor učinit výtvarně zajímavější a rytmizovanější, takže zdánlivě dialogy zkracuje či zrychluje.

Když už jsme v tom pekle. Vlevo na scéně statují, tuším, tři čertice. Bylo mi jich líto, že tam neměly sebelepší roli, třeba Paní nesu vám psaní... Na druhé straně jsem rád, že nebyly nuceny dělat šprťouchlata a pitvoření, které jsem zhlédl v několika mnou nedokoukaných filmech Troškových. (JB)

PŘEHLÍDKY DIVADLA (I) PRO DĚTI

66. LOUTKÁŘSKÁ CHRUDIM

Celostátní přehlídka amatérského loutkářství, 30. června - 6. července 2017, Chrudim.
Krajské přehlídky:

42. festival pražských amatérských loutkářů - Divadlo Karla Hackera Praha, 24.-26. března.

Kontakt: Jiří Krása, Bukolská 774, 181 00 Praha 8, tel.: 724 326 061,
jirikrasa@centrum.cz

13. pražský Tajtrlík - Divadlo Frydolín Praha, 25.-26. března.

Kontakt: Petra Šikýřová, Švehlova sokolovna, U branek 674/7, 102 00 Praha 15,
tel.: 602 974 854, petardab@seznam.cz

52. Skupovy Strakonice - Kulturní zařízení U mravenčí skály Strakonice, 23.-25. března.

Kontakt: Městské kulturní středisko, Mírová 831, 386 01 Strakonice,
tel.: 383 311 530, Dana Skoupilová, tel.: 602 106 130, meks@strakonice.cz

13. Pimprlení - Loutkové divadlo v Boudě Plzeň, 31. března-2. dubna.

Kontakt: Roman Černík, JOHAN, z. s., Havířská 11, 301 00 Plzeň,
info@johancentrum.cz

Regionální loutkářská přehlídka - Loutkové divadlo Louny,

25.-26. března.

Kontakt: Jiří Dragoun, Spolek loutkářů v Lounech, Pod Cukrovarem 832,
440 01 Louny, tel.: 602 743 649, louny@loutkove-divadlo.cz, www.loutkové-divadlo.cz

XXVII. turnovský drahokam - Městské divadlo Turnov, 17.-19. března.

Kontakt: Petr Záruba, Jana Patočky 1670, 511 01 Turnov, tel.: 481 325 306 (byť),
732 617 134, zaruba.turnov@seznam.cz

Postupová přehlídka loutkářských souborů a dětských loutkářských souborů -

Divadlo DRÁK Hradec Králové, 7.-9. dubna.

Kateřina Prouzová, IMPULS, centrum podpory uměleckých aktivit, Tomkova 139,
500 02 Hradec Králové, tel.: 605 251 596, divadlo@impulshk.cz, www.impulshk.cz

Svitavský dýchánek - Fabrika Svitavy, 21.-23. dubna.

Kontakt: Lucie Crhová, Středisko kulturních služeb - Fabrika, Wolkerova alej 92/18,
568 02 Svitavy, lucie.crhova@kultura-svitavy.cz, www.fabrikasvitavy.eu

51. třebečské loutkářské jaro - Městské kulturní středisko Třebíč,

25.-26. března.

Kontakt: Aneta Dohnalová, Městské kulturní středisko, Karlovo nám. 53,
674 01 Třebíč, tel.: 605 234 708, a.dohnalova@mkstrebic.cz

Postupová přehlídka loutkářských souborů - SVČ Lužánky, pracoviště Labyrint Brno, 25.-26. března.

Kontakt: Tomáš Doležal, SVČ Lužánky, pracoviště Labyrint, Švermova 19,
625 00 Brno, tel.: 604 919 120, 547 354 383, tom@luzanky.cz, www.luzanky.cz

Opavská rolnička - Středisko volného času, Opava, 8.-9. dubna.

Kontakt: Jana Vondálová, Středisko volného času Opava, Jaselská 4, 746 01 Opava,
tel.: 553 615 609, 604 558 428, loutkovedivadlo@svcopava.cz

POPELKA RAKOVNÍK 2017

36. celostátní přehlídka amatérského činoherního divadla pro děti a mládež,
Rakovník, 8.-12. listopadu 2017. Postupové přehlídky:

POPAD - Praha, 22.-23. dubna.

Kontakt: ADA, Závěská 871/2, Poštovní schránka 26, 102 00 Praha 10 - Hostivař,
tel.: 603 775 984, ada.divadlo@centrum.cz

Divadelní tříška - Praha, 11.-12. března.

Kontakt: David Slížek, Vrchlického 286/6, Praha 5, 150 00, tel.: 739 542 720,
775 508 654, divadlo@bezzaruky.cz, www.bezzaruky.cz

Popelka na dlani - Mladá Boleslav, 24.-27. května.

Kontakt: Petr Matoušek, Fortenská 508, 294 01 Bělá pod Bezdězem,
tel.: 739 017 581, info@divadylko-nadlani.cz, www.divadylko-nadlani.cz

Pohádkový víkend - Český Krumlov, 31. března - 2. dubna.

Kontakt: Jaromír Hruška, Horní brána č. 2, 381 01 Český Krumlov,
tel.: 380 727 367, 602 200 649, jaromir.hruska@divadlock.cz

Radnický Dráček - Radnice, 13.-14. května.

Kontakt: Hana Šíková, Habrmannova 41, 326 00 Plzeň, tel.: 377 242 200, 605 200 065, hana.sikova@atlas.cz

Dospělí dětem - Nový Bor, 26.-28. května.

Kontakt: Jan Hořčíčka, Revoluční 480, 473 01 Nový Bor, tel.: 733 407 661, technik@kulturanb.cz

Miletínské divadelní jaro - Miletín, 21.-23. dubna.

Kontakt: Impuls, Kateřina Prouzová, Tomkova 139, 500 03 Hradec Králové, tel.: 605 251 596, divadlo@impulshk.cz, www.impulshk.cz

Dospělí (pro radost) dětem - Havlíčkův Brod, 6.-8. května.

Kontakt: František Štibor, Sdružení ADIVADLO, Na Ostrově 28, 580 01 Havlíčkův Brod, tel.: 725 043 181, 739 039 522, adivadlo.h.brod@seznam.cz

Třeštské divadelní jaro - Třešť, 8.-18. března.

Kontakt: Vladimíra Páralová, Kulturní dům Třešť, Fialková 1, 589 01 Třešť, tel.: 567 224 561, 725 124 974, kulturnidum@trest.cz

Pohádkový mlejnek - Žďár nad Sázavou, 26.-28. dubna.

Kontakt: Klára Sedláková, Dolní 183/30, 591 01 Žďár nad Sázavou, tel.: 566 502 253, 730 898 964, sedlakova.k@dkzdar.cz

Hanácký divadelní máj - Němčice nad Hanou, 29. dubna-6. května.

Kontakt: Linda Lešikarová, Palackého nám. 3, 798 27 Němčice nad Hanou, tel.: 603 263 088, kultura@nemcicenh.cz

Dospělí dětem - Ostrava-Poruba, 6.-7. dubna.

Kontakt: DS Jitřenka, Ostrava-Poruba, Michaela Spurná, Maková 1377/16, 725 25 Ostrava - Polanka nad Odrou, tel.: 723 288 372, misahlavsova@seznam.cz

DĚTSKÁ SCÉNA

46. celostátní přehlídka dětského divadla a 46. celostátní přehlídka dětských recitátorů, Svitavy, 9.-15. června 2017. Krajské přehlídky:

Otvírání - Karlínské Spektrum, 1.-2. dubna.

Kontakt: Jakub Hulák, Sdružení pro tvořivou dramaturgii, Fügnerovo nám. 5, 120 00, Praha 2, tel.: 221 507 969, hulak@nipos-mk.cz, www.drama.cz/otvirani

Nové Strašecí - Novostrašecké kulturní centrum a ZUŠ, 22.-23. dubna.

Kontakt: Iva Vachková, Žižkovo náměstí 974, 271 01 Nové Strašecí, tel.: 737 149 291, vachkova@nostradivadlo.cz, http://nostradivadlo.cz

Bechyňské jaro - Kulturní středisko města Bechyně, 7.-9. dubna.

Kontakt: Štěpán Ondřích, Kulturní středisko města Bechyně, U nádraží 602, 391 65 Bechyně, tel.: 381 213 338, 606 911 007, reditel@kulturnidum.cz, www.kulturnidum.cz

Tartas 2017 - Dobřany, Káčko, duben 2017.

Kontakt: Jitka Doubravová, Johan z. s., Havířská 11, 301 00 Plzeň, tel.: 777 753 387, jitka.doubravova@johancentrum.cz, www.johancentrum.cz

Jablonec nad Nisou - Eurocentrum, 7.-9. dubna.

Kontakt: Ludmila Rellichová, Liščí Jáma 139, 468 02 Rychnov u Jablonce nad Nisou, tel.: 602 963 574, tsmagdalen@email.cz

Louny - Klub(ovna) Luna, 21. dubna.

Kontakt: Dagmar Kučerová, Městská knihovna Louny, Mírové náměstí 1, 440 01 Louny, tel. 736 645 912, kucerova@mkl.cz, www.mkl.cz

Hradec Králové - Divadlo DRAK (spolu s přehlídkou loutkářských souborů), 7.-9. dubna.

Kontakt: Kateřina Prouzová, Impuls Hradec Králové, centrum podpory uměleckých aktivit, Tomkova 139, 500 03 Hradec Králové, tel.: 605 251 596, divadlo@impulshk.cz

Svitavský dýchánek - Fabrika Svitavy, 21.-23. dubna.

Kontakt: Lucie Crhová, Středisko kulturních služeb města Svitavy, Wolkerova alej 92/18, 568 02 Svitavy, tel.: 604 226 348, lucie.crhova@kultura-svitavy.cz, www.kultura-svitavy.cz

Třebíč - Národní dům, 20. dubna.

Kontakt: Jarmila Pavlíčková, DDM Třebíč, Tomáše Bati 1084, 674 01 Třebíč, tel.: 568 821 366, 739 568 007, pavlickova@ddmtrebic.cz, www.ddmtrebic.cz

Brno - SVČ Lužánky - Labyrint, 21.-22. dubna.

Kontakt: Petr David, Lužánky - středisko volného času, pracoviště Lidická 50, 658 12 Brno, tel.: 776 033 473, detskascena@luzanky.cz

PODĚS 2017 - ZUŠ Žerotín Olomouc, 22.-23. dubna.

Kontakt: Magdaléna Strejčková, Sdružení D, tř. 17. listopadu 43, 772 00 Olomouc, tel.: 724 738 031, skype: dramacentrum, strejkova@sdruzeniid.cz, www.sdruzeniid.cz

Divadlo loutek Ostrava - 7.-8. dubna.

Kontakt: Hana Volkmerová, Theatr ludem a Divadlo loutek Ostrava, 28. října 49/23, 702 00 Ostrava, tel.: 732 305 966, hag25@seznam.cz, www.dlo-ostrava.cz

Uherské Hradiště - Kulturní dům Vésy, 6.-7. dubna.

Kontakt: Martina Dörrová, DDM, Purkyňova 494, 686 06 Uherské Hradiště, tel.: 572 551 347, 605 203 064, martina.dorrova@ddmsikula.cz, www.ddmsikula.cz

AUTOŘI PŘÍSPĚVKŮ

JB - Josef BRŮČEK, loutkář, Sudoměřice u Bechyně

JD - Jarmila DOLEŽALOVÁ, lektorka dramatické výchovy, Brno

JF - Jitka FOJTÍKOVÁ, učitelka ZŠ, Humpolec

JMn - Jana MANDLOVÁ, učitelka Dramatické školičky, Svitavy

LR - Luděk RICHTER, režisér, divadelní teoretik, absolvent FF UK a DAMU, Praha

Divadlo dětem, čtvrtletník DDD, vydává Společenství pro pěstování divadla pro děti a mládež DOBRÉ DIVADLO DĚTEM, Chopinova 2, 120 00 Praha 2, tel.: 222 726 335, e-mail: osDDD@seznam.cz. Toto číslo vyšlo k 1. jarnímu dni, 20. března 2017. MK ČR E 15172.